

TEACHERS ATTITUDES ON SPORTS TALENT IN PRIMARY SCHOOL PUPILS TRANSFERRING FROM CLASS TO SUBJECT TEACHING

OSMO BAJRIĆ¹, SLOBODAN GORANOVIĆ², SENAD BAJRIĆ¹

¹Faculty of Sports Sciences, Pan-European University Apeiron, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina,

²Faculty of Physical Education and Sports, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Correspondence:

Prof. dr Osmo Bajrić

Faculty of Sports Sciences, Pan-European Apeiron University, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

osmo.s.bajric@apeiron-edu.eu

Abstract: The study was conducted on a sample of 102 respondents (teachers / professors) employed in the elementary schools of the Zenica-Doboj Canton, Federation of Bosnia and Herzegovina. The main objective of the research is to determine the teachers / professors views on sport talent and any differences in attitudes on the students who pass from class to subject teaching, in activities that engage the student in terms of gender, working status, age and level of education of teachers. The total number of respondents was 102 teachers / professors permanently employed in the elementary school of the Zenica-Doboj Canton of the Federation of BiH.

A five-level Likert scale questionnaire was used as a measuring instrument in the research, in which each statement has 5 answers (completely disagree, disagree, don't have opinion / neutral, agree, completely agree). The questionnaire contains 4 indicators for declaring the sporting talents of children-students, as well as questions related to gender, job / position, age and level of education.

LSD Post Hoc tests of success were applied for determination of the statistically significant differences between these group of subjects, the results of the test and analysis of the variation of the different groups.

The results obtained indicate that there are no statistically significant differences in the attitudes of teachers / professors or sports talents (above-average achievements) in activities that engage the student in terms of gender, working status, age and level of education.

Keywords: Attitudes, respondents, sports talent

STAVOVI NASTAVNIKA O SPORTSKOJ NADARENOSTI UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE KOJI PRELAZE IZ RAZREDNE U PREDMETNU NASTAVU

OSMO BAJRIĆ¹, SLOBODAN GORANOVIĆ², SENAD BAJRIĆ¹

¹Fakultet sportskih nauka, Panevropski univerzitet „Apeiron“, Banja Luka, Bosna i Hercegovina,

²Fakultet za fizičko vaspitanje i sport Univerziteta u Banja Luci, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Korespondencija:

Prof. dr Osmo Bajrić

Fakultet sportskih nauka, Panevropski univerzitet „Apeiron“ Banja Luka, Bosna i Hercegovina

osmo.s.bajric@apeiron-edu.eu

Apstrakt: Istraživanje je provedeno na uzorku od 102 ispitanika (nastavnika/profesora) zaposlenih u osnovnim školama Zeničko-dobojskog kantona Federacije Bosne i Hercegovine. Osnovni cilj istraživanja je utvrđivanje stavova nastavnika/profesora o nadarenosti i eventualne razlike u stavovima o nadarenosti učenika koji prelaze iz razredne u predmetnu nastavu, u aktivnostima kojima se učenik bavi s obzirom na spol, radni status, starosnu dob i stepen obrazovanja ispitanika. Ukupan uzorak ispitanika činilo je 102 ispitanika-nastavnika/profesora stalno zaposlenih u osnovnim školama Zeničko-dobojskog kantona Federacije BiH.

Kao mjerni instrumenat u istraživanju je primijenjen anketni upitnik petostepene Likertove skale u kojem svaka tvrdnja ima 5 odgovora (uopšte se ne slažem, ne slažem se, nemam mišljenje/neutralan sam, slažem se, potpuno se slažem). Anketni upitnik je sadržavao 4 indikatora za procjenu sportske nadarenosti djece-učenika, kao i pitanja koja se odnose na spol, radno mjesto/poziciju, starosnu dob i stepen obrazovanja ispitanika.

Za utvrđivanje statistički značajnih razlika između grupa ispitanika primijenjeni su rezultati t-testa i analiza varijanse različitih grupa sa LSD Post Hoc testovima poređenja.

Dobijeni rezultati ukazuju na to da nema statistički značajna razlika u stavovima nastavnika/profesora o sportskoj nadarenosti (iznadprosječnih postignuća) u aktivnostima kojima se učenik bavi s obzirom na spol, radni status, starosnu dob i stepen obrazovanja ispitanika.

Ključne reči: stavovi, nastavnici/profesori, sportska nadarenost

INTRODUCTION

Talent is a phenomenon that has long attracted the attention of professionals involved in its manifestation, as well as how to approach the process of education in gifted children. It is a phenomenon that is very difficult to define precisely. A large number of different approaches and definitions can be found in the available literature, so today there are about 140 different definitions of the term talent in the scientific world. Cvetković-Lay (2006) defines talent as a system of traits that enable a child to consistently achieve above-average results in one or more activities that he or she engages in. According to Lazarević (2001), the oldest and most widespread understanding of giftedness-talent “comes from the psychometric definition of intelligence. From the observation that human ability to cope in different types of problems is distributed according to the bell curve (most have average success, and the same number of below-average and above-average individuals), the ability to measure intelligence ability emerged. Čudina-Obradović (1990; 1991) defines giftedness as a general intellectual, creative ability, as a productive-creative ability, as a set of specific abilities, as the ability to use thought processes, and as area-specific intelligence and creativity. Koren (1989) believes that talent determines a set of traits (abilities, motivations, and creativity) that enables an individual to achieve a distinctly above-average result in some domain of human activity, and that a product can be recognized as a new and original contribution to the field.

Lewis Terman, the creator of Education for talented, defined talent as “1% top measured achievements in measuring intelligence as measured by the Stanford-Binet scale for intelligence or other comparable means.” (according to Yahnke Walker, 2008: 16). For Marlanda (1972), “gifted and talented children are those who are identified by professionally qualified persons and who, due to their extraordinary abilities, are capable of excellence.

Joseph Renzulli says talent it is an interaction of three basic groups of human characteristics of above-average general ability, a high degree of commitment to the task, and a high degree of creativity. Authors like R.F. De Haan and R.J. Havighurst consider that gifted “is every child who has a certain ability that is more pronounced and that can help it contribute more to the well-being and quality of the society in which it lives.” (Krulj, Arsić, 2008: 348). The definitions of giftedness are constantly expanding, so more and more factors are examined and taken into account when determining

Uvod

Nadarenost je fenomen koji već dugo vremena zaočuplja pažnju stručnjaka koji se bave njenim manifestovanjem kao i načinom pristupa procesu vaspitanja i obrazovanja nadarene djece. To je fenomen, pojava koju je vrlo teško precizno definisati. U dostupnoj literaturi može se naći veliki broj različitih pristupa i definicija, tako da se danas u naučnom svijetu koristi oko 140 različitih definicija pojma nadarenosti. Cvetković-Lay (2006) nadarenost definiše kao sistem osobina, koje omogućavaju djetetu da dosljedno postiže natprosječne rezultate u jednoj ili više aktivnosti kojima se bavi. Prema Lazareviću (2001), najstarije i najrasprostranjenije shvatanje nadarenosti “proizlazi iz psihometrijske definicije inteligencije. Iz opažanja da se ljudska sposobnost snalaženja u različitim tipovima problema raspoređuje prema zvonastoj krivoj (najviše ima prosječno uspješnih, a podjednak broj ispodprosječnih i iznadprosječnih pojedinaca) proizašla je mogućnost mjerenja sposobnosti inteligencije“.

Čudina-Obradović (1990; 1991) nadarenost definiše kao opštu intelektualnu, kreativnu sposobnost, kao produktivno-kreativnu sposobnost, kao skup specifičnih sposobnosti, kao sposobnost upotrebe misaonih procesa, te kao područno-specifičnu inteligenciju i kreativnost. Koren (1989), smatra da nadarenost određuje sklop osobina (sposobnosti, motivacije i kreativnosti) koji omogućuje pojedincu da postiže izrazito natprosječan rezultat u nekom domenu ljudske djelatnosti, a da se proizvod može prepoznati kao nov i originalan doprinos toj oblasti.

Amerikanac Lewis Terman, tvorac obrazovanja za nadarene, definisao je nadarenost kao „1% vrhunskih izmjerenih postignuća pri mjerenju inteligencije mjereno Stanford-Binet skalom za inteligenciju ili nekim drugim usporedivim sredstvom.“ (prema Yahnke Walker, 2008, str. 16). Za Marlanda (1972), „nadarena i talentovana djeca su ona koja su identifikovana od strane profesionalno kvalifikovanih osoba i koja su zbog izvanrednih sposobnosti sposobna za visoka postignuća.“ Veoma važnim smatra prilagođavanje obrazovnih programa i pristupa podučavanju njihovim sposobnostima, kako bi mogli definisati područja u kojima bi najviše mogli pridonijeti sebi i društvu.

Joseph Renzulli za nadarenost kaže da je to interakcija tri osnovne grupe ljudskih karakteristika natprosječne opšte sposobnosti, visoki stepen posvećenosti zadatku, i visoki stepen kreativnosti.

Autori poput R.F. De Haan i R.J. Havighurst smatraju nadarenim „svako dijete koje ima izvjesnu sposobnost jače izraženu i koja mu može pomoći da više doprinese blagostanju i kvalitetu društva u kome živi.“ (Krulj, Arsić, 2008, str. 348).

giftedness. Neskovic (2003) interprets talent as a creative ability that does not separate from the field of human activity, from his actions that are new, useful and constantly superior, when achievements are constantly significant in any field of human activity and in any social direction. In order for talent to be able to demonstrate above-average achievement, an individual would need to have exceptional potential in a particular area, which would allow him or her to develop his or her abilities to that degree. The large number of scientific research findings indicates that all gifted children have some abilities specially developed. It is these specially developed specific abilities that enable them to achieve above-average results in various activities (Cvetković - Lay, 2006). Thus, analyzing the above definition, it can be concluded that parents, educators and school staff can, based on the knowledge that individual children constantly achieve exceptional and above-average results in the activities they engage in, classify them as gifted children and accordingly to that develop methods and forms of work with these children.

In the context of the possibility that talent can be positive and sports talent that is natural talent in sports at different levels, from those individuals who do not yet participate, to elite competitors (Sturza-Milić, 2008a). "Talent in sports is," says Malina (2010, according to Choh, 2016: 2), "a combination of natural biomotor skills, creativity and intrinsic motivations. Especially gifted children have several characteristics in common, such as: gifted children have similar behaviors, the environment is key to realizing their talents, if talent is not adequately stimulated, motivation is lost, gifted children explore the world and the environment in a different way from their new peers, needs are different, working with them is a great challenge but also a great effort for parents, teachers and coaches. Gifted children deserve gifted coaches and teachers (Adžić, 2011). The issue of identifying gifted children for sports is especially urgent, according to Choh (2016), because gifted children have, as a rule, demonstrated natural abilities in several areas. Sport is just one possible commitment. Sporting practice raises a number of questions, among which are the following: 1. Is early inclusion of gifted children or children in general, in certain sports, generally beneficial? 2. Is early specialization helpful? There are no clear answers to sports practice. (Choh, 2016). The research in this paper was conducted with the success of determining teacher / professor attitudes about giftedness and possible differences in attitudes about giftedness of students transitioning from class to sub-

Definicije nadarenosti se neprekidno proširuju, tako da se sve više faktora ispituje i uzima u obzir prilikom utvrđivanja nadarenosti. Nešković (2003), nadarenost tumači kao stvaralačku sposobnost koja se ne odvaja od područja čovjekove djelatnosti, od njegovih postupaka koji su novi, korisni i stalno superiorni, kada su postignuća konstantno značajna u bilo kojoj oblasti ljudske aktivnosti i u bilo kom društvenom pravcu. Da bi se nadarenost mogla iskazati u natprosječnom dostignuću, pojedinac bi morao u određenoj oblasti imati izuzetan potencijal, koji bi mu omogućio da svoje sposobnosti razvije do tog stepena. Veliki broj rezultata naučnih istraživanja ukazuju na činjenicu da sva nadarena djeca imaju neke sposobnosti posebno razvijene. Upravo te posebno razvijene specifične sposobnosti im omogućavaju postizanje iznadprosječnih rezultata u različitim aktivnostima (Cvetković – Lay, 2006). Prema tome, analizirajući navedenu definiciju može se zaključiti da roditelji, vaspitači i zaposleni u školi mogu, na osnovu saznanja da pojedina djeca konstantno postižu izuzetne i natprosječne rezultate u aktivnostima kojima se bave, svrstati ih u nadarenu djecu i u skladu sa tim razraditi metode i oblike rada.

U kontekstu opšte nadarenosti može se posmatrati i sportska nadarenost koja se smatra kao prirodna nadarenost prisutna u sportu na različitim nivoima izvođenja, od onih pojedinaca koji još ne učestvuju, pa sve do elitnih takmičara (Sturza-Milić, 2008a). „Talentovanost u sportu je“, smatra Malina (2010, u Čoh, 2016, str.2) „kombinacija nadprosječnih biomotoričkih sposobnosti, kreativnosti i unutrašnje motivacije. Posebno nadarena djeca imaju nekoliko zajedničkih svojstava. Posebno nadarena djeca imaju nekoliko zajedničkih svojstava kao što su: nadarena djeca su sličnog ponašanja; okolina je ključna za realizaciju njihove nadarenosti; ako nadarenost nije adekvatno potaknuta, gubi se motivacija; nadarena djeca doživljavaju svijet i okolinu na drugačiji način od njihovih vršnjaka; njihove potrebe su drugačije, rad sa njima je veliki izazov, ali i veliki napor za roditelje, učitelje i trenere. Nadarena djeca zaslužuju nadarene trenere i učitelje (Adžić, 2011).

Posebno je aktuelna problematika identifikacije nadarene djece za sport, smatra Čoh (2016) iz razloga što nadarena djeca po pravilu pokazuju natprosječne sposobnosti na više područja. Sport je samo jedno od njihovih mogućih opredeljenja. Sportska praksa otvara brojna pitanja, između kojih se izdvajaju: 1. Da li je rano uključivanje nadarene djece ili djece uopšte, u pojedine sportive, opšte korisno? 2. Da li je rana specijalizacija korisna? Sportska praksa nema sasvim jasnih odgovora (Čoh, 2016).

Istraživanje u ovom radu je sprovedeno sa ciljem utvrđivanja stavova nastavnika/profesora o nadarenosti i

ject teaching, in activities that engage the student in terms of gender, working status, age and level of education of respondents.

METHOD OF WORK

Sample of respondents

The sample consisted of teachers and physical education teachers in primary schools in the Zenica-Doboj Canton of the Federation of Bosnia and Herzegovina (Maglaj, Tešanj, Doboj Jug, Žepče and Zavidovići). The total number of teachers / professors surveyed was 102, of which 82 were classroom teachers and 20 were physical education teachers.

Sample variables

The measuring instruments used in the survey represented the survey questionnaire and the rating scale. The Attitude Assessment Questionnaire was constructed according to a Likert scale model with each statement marked by five modalities (1-completely disagree, 2-disagree, 3-don't have opinion / neutral, 4-agree, 5-completely agree.). The survey questionnaire included general data on respondents (gender, job / position, age, education level) and 4 indicators of student talent with a talent rating scale.

Statistical data processing

The obtained data were processed in two stages. The first stage is to quantify the results and categorize the respondents according to the frequencies of the respective variables. In the second phase, statistical data processing was performed. First, basic descriptive statistical parameters for all variables of talent were calculated and determined. From the measures of central tendency the arithmetic mean (AS) and from the measures of variability the standard deviation (St. Dev.) were calculated. To determine statistically significant differences between groups of subjects, t-test results and analysis of variance of different groups with LSD Post Hoc comparison tests were applied.

Research process flow

Teacher surveys were conducted during April and May 2017. Respondents (teachers / professors) were given clear and precise instructions on how to answer, unclear statements and questions (questionnaire and rating scale).

Scale of indicators of interpretation of sports talent

The content of the Indicator's Scale of Knowledge and Interpretation of Sports Talent related to:

eventualne razlike u stavovima o nadarenosti učenika koji prelaze iz razredne u predmetnu nastavu, u aktivnostima kojima se učenik bavi s obzirom na spol, radni status, starosnu dob i stepen obrazovanja ispitanika.

METOD RADA

Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika činili su nastavnici razredne nastave i profesori fizičkog vaspitanja osnovnih škola sa području Zeničko-dobojskog kantona Federacije Bosne i Hercegovine (Maglaj, Tešanj, Doboj Jug, Žepče i Zavidovići). Ukupan broj ispitanika nastavnika/profesora iznosio je 102 i to 82 nastavnika razredne nastave i 20 profesora fizičkog vaspitanja.

Uzorak varijabli

Mjerni instrumenti koji su korišteni u istraživanju predstavljali su anketni list i skala procjene. Anketni list za procjenu stavova konstruisan je po modelu Likertove skale pri čemu je svaka tvrdnja označena sa pet modaliteta (1-uopšte se ne slažem, 2-ne slažem se, 3-nemam mišljenje/neutralan sam, 4-slažem se, 5-potpuno se slažem.). Anketni list je obuhvatao opšte podatke o ispitanicima (spol, radno mjesto/poziciju, starosnu dob, stepen obrazovanja) i 4 indikatora o nadarenosti učenika sa skalom za procjenu nadarenosti.

Statistička obrada podataka

Dobijeni podaci obrađivani su u dvije faze. Prva faza je kvantifikovanje rezultata i kategorizacija ispitanika prema frekvencijama odgovarajućih varijabli. U drugoj fazi je izvršena statistička obrada podataka. Prvo su izračunati i utvrđeni osnovni deskriptivni statistički parametri za sve varijable nadarenosti. Od mjera centralne tendencije izračunata je aritmetička sredina (AS), a od mjera varijabilnosti standardna devijacija (St. Dev.). Za utvrđivanje statistički značajnih razlika između grupa ispitanika primijenjen je t-test i analiza varijanse različitih grupa sa *LSD Post Hoc* testovima poređenja.

Tok istraživanja

Anketiranje nastavnika je realizovano tokom aprila i maja mjeseca 2017. godine. Ispitanicima (nastavnici/profesori) su data jasna i precizna uputstva o načinu davanja odgovora, nejasnih tvrdnji i pitanja (anketni upitnik i skala procjene).

Skala pokazatelja tumačenja sportske nadarenosti Sadržaj skale pokazatelja poznavanja i tumačenja sportske nadarenosti odnosio se na:

- talent 1 - above average ability,
- talent 2 - above-average achievement in the student's activities,
- talent 3 - motivational student trait,
- talent 4 - overall above average development in relation to peers

RESULTS AND DISCUSSION

Sample structure

A total of 102 respondents (teachers / professors) participated in the survey.

In relation to gender:

- 80 female respondents (teachers / professors) or 78.40%
- 22 male respondents (teachers / professors) or 21.60%.

In relation to work status / workplace:

- 82 classroom teachers or 80.40%
- Professor of Physical Education in the subject teaching 20 or 19.60%

Respondents by age were divided into four categories:

- Under 25 years 4 respondents (teachers / professors) or 3.90%,
- from 26-35 years of age 17 respondents (teachers / professors) or 16.70%,
- from 36-45 years 59 respondents (teachers / professors) or 57.80%
- from 46-55 years 22 respondents (teachers / professors) or 21.60%.

By education level:

- 68 college degree (teachers / professors) or 66.70%
- 25 university degree (teachers / professors) or 24.50%
- Master or PhD 9 respondents (teachers / professors) or 8.80%.

Table 1 presents the measures of central tendency, measures of variability and frequency distribution of characteristics interpreting talent. The calculated arithmetic mean (AS) of all indicators is 3.99 and shows that the interpretation of student's talent by the teacher / professor is very good. A standard deviation value (St. Dev.) of 0.88 indicates that the scattering of the results around the arithmetic mean is very small, which also confirms the coefficient of variability (CV) of 22.06% and thus the good homogeneity of the results obtained for this sample of respondents.

Based on the results obtained (Table 1), it is evident that the majority of respondents consider talent is

- nadarenost 1 - iznadprosječna sposobnost,
- nadarenost 2 - iznadprosječno postignuće u aktivnostima kojima se učenik bavi,
- nadarenost 3 - motivaciona učenikova karakteristika,
- nadarenost 4 - opšta iznadprosječnost u razvoju u odnosu na vršnjake.

REZULTATI I DISKUSIJA

Struktura uzorka

U istraživanju je učestvovalo ukupno 102 ispitanika (nastavnika/profesora).

U odnosu na spol:

- 80 ženskih ispitanika (nastavnika/profesora) ili 78,40%
- 22 muška ispitanika (nastavnika/profesora) ili 21,60%.

U odnosu na radni status/radno mjesto:

- Nastavnika razredne nastave 82 ili 80,40%
- Profesora fizičkog vaspitanja u predmetnoj nastavi 20 ili 19,60%

U odnosu na starosnu dob ispitanici su podijeljeni u četiri kategorije:

- Do 25 godina 4 ispitanika (nastavnika/profesora) ili 3,90%,
- od 26-35 godina starosti 17 ispitanika (nastavnika/profesora) ili 16,70%,
- od 36-45 godina 59 ispitanika (nastavnika/profesora) ili 57,80%
- od 46-55 godina 22 ispitanika (nastavnika/profesora) ili 21,60%.

Prema stepenu obrazovanja:

- Visoka stručna sprema 68 ispitanika (nastavnika/profesora) ili 66,70%,
- Viša stručnom spremom je 25 ispitanika (nastavnika/profesora) ili 24,50%,
- Master ili doktor nauka ima 9 ispitanika (nastavnika/profesora) ili 8,80%.

U tabeli 1 prikazane su mjere centralne tendencije, mjere varijabilnosti i distribucije frekvencije obilježja tumačenja nadarenosti. Izračunata aritmetička sredina (AS) svih indikatora iznosi 3,99 i pokazuje da je tumačenje nadarenosti od strane nastavnika/profesora veoma dobro. Vrijednost standardne devijacije (St. Dev.) od 0,88 ukazuje da je rasipanje rezultata oko aritmetičke sredine veoma malo, što potvrđuje i koeficijent varijabilnosti (CV) od 22,06% a time i dobru homogenost dobivenih rezultata za ovaj uzorak ispitanika.

Na osnovu dobivenih rezultata (tabela 1) vidljivo je da većina ispitanika smatra da je nadarenost iznadprosječ-

above average ability of pupils. No opinion has 12.70% of respondents, while 4.90% of the professors disagree or strongly disagree with the stated statement.

Most respondents (81.40%) believe that talent is an above-average achievement in activities in which the student deals with. 10.80% of the respondents disagree with this statement, and 7.80% respondents do not have an opinion.

Respondents are in the majority (80.40%) of the opinion that talent is a motivational characteristic of a student. 8.80% of teachers / professors were neutral, and 10.80% gave negative answers (disagree and completely disagree).

84.30% of the respondents agree with the attitude that talent is a general above average in relation to peers. No opinion has 11.80% of respondents, while 3.90% teachers / professors do not agree that talent is a general above-average in relation to peers. Therefore, according to the results of the research, it can be concluded that talent is a general above-average in relation to peers, since there were the most positive answers for this claim.

Table 1. Measures of central tendency, variability and frequency distribution of characteristics interpretation of giftedness

Indikator / Indicator	N	AS	St. Dev.	1 (%)	2 (%)	3 (%)	4 (%)	5 (%)
Nadarenost / Talent 1	102	4,01	,79	1,00	3,90	12,70	57,80	24,50
Nadarenost / Talent 2	102	3,97	1,01	3,90	6,90	7,80	51,0	30,40
Nadarenost / Talent 3	102	3,90	,98	3,90	6,90	8,80	55,90	24,50
Nadarenost / Talent 4	102	4,08	,74	0,00	3,90	11,80	56,80	27,50
		3,99	,88	2,2	5,4	10,28	55,38	26,65

Legend: N-total number of respondents; AS-arithmetic mean; St. Dev.-standard deviation; talent 1 - Above average ability; talent 2 - above-average achievement in the student's activities; talent 3 - student motivational trait; talent 4 - A general above-average in development relative to peers.

Table 2 shows the results of the t-test of interpretation of sports talents in relation to the gender of the respondents.

The value of $t = -,328$ and its Sig. importance = ,744 shows that there is no statistically significant difference in the attitudes of teachers / professors with regard to their gender in the perception of interpretation of talent. The results obtained indicate that there is no statistically significant difference in the attitudes of teachers / professors regarding the interpretation of above-average achievements (talent / sport talent) in the activity being examined with respect to the gender of the respondents.

na sposobnost. Bez stava (mišljenja) je 12,70% ispitanih, dok se 4,90% nastavnika/profesora ne slaže ili uopšte ne slaže s navedenom tvrdnjom.

Većina ispitanika (81,40%) smatra da je nadarenost iznadprosječno postignuće u aktivnostima u kojima se učenik bavi. Sa navedenom tvrdnjom se ne slaže 10,80% ispitanika, a bez mišljenja je 7,80% ispitanih.

Ispitanici su u većini (80,40%) stava da je nadarenost motivaciona učenikova karakteristika. Neutralno je 8,80% nastavnika/profesora, a 10,80% je dalo negativne odgovore (ne slažem se i uopšte se ne slažem).

Sa stavom (tvrdnjom) da je nadarenost opšta iznadprosječnost u razvoju u odnosu na vršnjake se slaže i potpuno slaže 84,30% ispitanika. Bez mišljenja je 11,80% ispitanika, dok se 3,90% nastavnika/profesora ne slaže da je nadarenost opšta iznadprosječnost u odnosu na vršnjake. Dakle, prema rezultatima istraživanja može se izvesti zaključak da je nadarenost opšta iznadprosječnost u odnosu na vršnjake, obzirom da je za ovu tvrdnju bilo najviše pozitivnih odgovora.

Tabela 1. Mjere centralne tendencije, varijabilnosti i distribucije frekvencije obilježja tumačenje nadarenosti

Legenda: N-ukupan broj ispitanika; AS-aritmetička sredina; St. Dev.-standardna devijacija; nadarenost 1 - iznadprosječnu sposobnost; nadarenost 2 - iznadprosječno postignuće u aktivnostima kojima se učenik bavi; nadarenost 3 - motivaciona učenikova karakteristika; nadarenost 4 - opšta iznadprosječnost u razvoju u odnosu na vršnjake.

U tabeli 2 prikazani su rezultati t-testa tumačenja sportske nadarenosti u odnosu na spol ispitanika.

Vrijednost $t = -,328$ i njegova značajnost Sig. = ,744 ukazuju na to da ne postoji statistički značajna razlika u stavovima nastavnika/profesora s obzirom na njihov spol u percepciji tumačenja nadarenosti. Dobiveni rezultati ukazuju na to da ne postoji statistički značajna razlika u stavovima nastavnika/profesora o tumačenju iznadprosječnih postignuća (nadarenosti/sportske nadarenosti) u aktivnostima kojima se učenik bavi s obzirom na spol ispitanika.

Table 2. Interpretation of giftedness - comparison by gender (t-test)

Parametri / parametre	Spol / gender	N	AS	St. Dev.
Nadarenost / Talent	Ž	80	3,98	,54
	M	22	4,02	,48

Legend: N-total number of respondents; AS-arithmetic mean; St. Dev.-standard deviation; Diff. AS-difference arithmetic means; F and significance - Leven's test of equality of variances; t-values. and Significance - the value of the t-test and its significance.

Table 3 shows the results of the t-test of interpretation of sports talent in relation to the work status / work place of the respondents. The value of t = ,979 and its significance of Sig. = ,330 indicate that there is no statistically significant difference in the attitudes of teachers / professors with regard to work status / workplace in the perception of interpreting talent. Based on the results obtained, it can be seen that there is no statistically significant difference in the teachers / professors' views on the interpretation of above-average achievements (giftedness / athletic giftedness) in the activities that the student engages with regard to the work status / work place of the respondents.

Table 3. Interpretation of giftedness – comparison by work status (t-test)

Parametri / parametre	Spol / sex	N	AS	St. Dev.
Nadarenost / Talent	Nastavnici	82	4,02	,48
	Profesori	20	3,89	,68
	/ Teachers Professors			

Legend: N-ukupan broj ispitanika; AS-arithmetic mean; St. Dev.-standard deviation; Diff. AS-difference arithmetic means; F and significance - Leven's test of equality of variances; t-values. and Significance - the value of the t-test and its significance.

Table 4 shows the results of the F-test of interpretation of sports talent in relation to the age of the respondents. The value of the F-test, 384, and its significance (Sig., 765) show that there is no statistically significant difference between teachers / professors views in the perception of interpreting talent with respect to their age.

Table 4. Talent interpretation - Comparison by age (F-test)

Parametre	N	df	F	Sig.
Talent	102	3	,384	,765

Legend: N-total number of respondents; df - number of degrees of freedom; F and Sig.- the value of the F-test and its significance.

Tabela 2. Tumačenje nadarenosti – upoređivanje po spolu (t-test)

Razl. / Diff. AS	F	Znač. / sign.	t-vrijedn. / t-value	Znač. / Sign.
-,04	,174	,677	-,328	,744

Legenda: N-ukupan broj ispitanika; AS-aritmetička sredina; St. Dev.-standardna devijacija; Razl. AS-razlika aritmetičkih sredina; F i znač.- Levenov test jednakosti varijansi; t-vrijed. i Znač.- vrijednost t-testa i njegova značajnost.

U tabeli 3 prikazani su rezultati t-testa tumačenja sportske nadarenosti u odnosu na radni status/radno mjesto ispitanika. Vrijednost t = ,979 i njegova značajnost Sig. = ,330 ukazuju na to da ne postoji statistički značajna razlika u stavovima nastavnika/profesora s obzirom na radni status/radno mjesto u percepciji tumačenja nadarenosti. Na osnovu dobijenih rezultata vidljivo je da ne postoji statistički značajna razlika u stavovima nastavnika/profesora o tumačenju iznadprosječnih postignuća (nadarenosti/sportske nadarenosti) u aktivnostima kojima se učenik bavi s obzirom na radni status/radno mjesto ispitanika.

Tabela 3. Tumačenje nadarenosti – upoređivanje po radnom statusu (t-test)

Razl. AS / Diff. AS	F	Znač. / Sig.	t-vrijedn.	Znač. / Sig.
,13	1,632	,204	,979	,330

Legenda: N-ukupan broj ispitanika; AS-aritmetička sredina; St. Dev.-standardna devijacija; Razl. AS-razlika aritmetičkih sredina; F i Znač.- Levenov test jednakosti varijansi; t-vrijed. i Znač.- vrijednost t-testa i njegova značajnost.

U tabeli 4 prikazani su rezultati F-testa tumačenja sportske nadarenosti u odnosu na starosnu dob ispitanika. Vrijednost F-testa ,384 i njegova značajnost (Sig. ,765) pokazuju da ne postoji statistički značajna razlika između stavova nastavnika/profesora u percepciji tumačenja nadarenosti s obzirom na njihovu starosnu dob.

Tabela 4. Tumačenje nadarenosti - upoređivanje obzirom na dob (F-test)

Parametri	N	df	F	Sig.
Nadarenost	102	3	,384	,765

Legenda: N-ukupan broj ispitanika; df- broj stepena slobode; F i Sig.- vrijednost F-testa i njegova značajnost.

Table 5 shows the results of the LSD Post Hoc test.

An analysis of the results presented in Table 5 shows that there is no statistically significant difference in teachers / professors views on the interpretation of sport talent (interpretation of above-average achievement) in the activities that a student engages in with regard to their age.

Table 5. Interpretation of talent- Age Comparison (LSD Post Hoc Test)

Dob / Age	MD	St. E	Sig.
do 25 godina 26-35 godina / <25years 26-35			
36-45 godina	,202	,293	,492
46-55 godina	,179	,273	,513
	,278	,287	,334
Dob 26-35 godina do 25 godina / Age 26-35 years <25			
36-45 godina	-,202	,293	,492
46-55 godina	,023	,145	,874
	,076	,170	,656
Dob 36-45 godina do 25 godina / Age 36-45 years <25			
26-35 godina	-,179	,273	,513
46-55 godina	,023	,145	,874
	,099	,132	,453
Dob 46-55 godina do 25 godina / Age 46-55 years <25			
26-35 godina	-,278	,287	,334
36-45 godina	-,076	,170	,656
	-,099	,132	,453

Legend: MD - difference of arithmetic means; St.E- standard error; Sig.- statistical significance; * - there is a statistically significant difference at the significance level $p < 0.05$

Table 6 shows the results of the F-test and its statistical significance. The value of the F-test (,384) and its significance (Sig., 615) shows that there is no statistically significant difference between teachers / professors with respect to educational attainment in the perception of interpreting talent.

Table 6. Interpretation of talent - Comparison of Education Levels (F-test)

parametre	N	df	F	Sig.
Talent	102	2	,384	,615

Legend: N-total number of respondents; df- number of degrees of freedom; F and Sig.- the value of the F-test and its significance

Table 7 shows the results of the LSD Post Hoc test. The analysis of the results of the Post Hoc test did not identify statistically significant differences between the groups of respondents (teachers / professors) in terms of their level of education in the perception of interpretation of talent. Therefore, it can be stated that there is no statistically significant difference in teachers attitudes towards interpreting above-average achievement (talent/sport talent) in the activities that the student engages in with the level of education of the respondents.

U tabeli 5 prikazani su rezultatai LSD Post Hoc testa.

Analizom rezultata prikazanih u tabeli 5, može se vidjeti da ne postoji statistički značajna razlika u stavovima nastavnika/profesora o tumačenju sportske nadarenosti (tumačenje iznadprosječnih postignuća) u aktivnostima kojima se učenik bavi u odnosu na njihovu dobnu starost.

Tabela 5. Tumačenje nadarenosti – upoređivanje obzirom na starosnu dob (LSD Post Hoc testa)

Dob / Age	MD	St. E	Sig.
do 25 godina 26-35 godina / <25years 26-35			
36-45 godina	,202	,293	,492
46-55 godina	,179	,273	,513
	,278	,287	,334
Dob 26-35 godina do 25 godina / Age 26-35 years <25			
36-45 godina	-,202	,293	,492
46-55 godina	,023	,145	,874
	,076	,170	,656
Dob 36-45 godina do 25 godina / Age 36-45 years <25			
26-35 godina	-,179	,273	,513
46-55 godina	,023	,145	,874
	,099	,132	,453
Dob 46-55 godina do 25 godina / Age 46-55 years <25			
26-35 godina	-,278	,287	,334
36-45 godina	-,076	,170	,656
	-,099	,132	,453

Legenda: MD – razlika aritmetičkih sredina; St.E- standardna greška; Sig.- statistička značajnost; *- postoji statistički značajna razlika na nivou značajnosti $p < 0,05$

U tabeli 6 prikazani su rezultati F-testa i njegova statistička značajnost. Vrijednost F-testa (,384) i njegova značajnost (Sig., 615) pokazuju da ne postoji statistički značajna razlika između nastavnika/profesora s obzirom na stepen njihovog obrazovanja u percepciji tumačenja nadarenosti.

Tabela 6. Tumačenje nadarenosti - upoređivanje obzirom na stepen obrazovanja (F-test)

Parametri	N	df	F	Sig.
Nadarenost	102	2	,384	,615

Legenda: N-ukupan broj ispitanika; df- broj stepena slobode; F i Sig.- vrijednost F-testa i njegova značajnost

U tabeli 7 prikazani su rezultati LSD Post Hoc testa. Analizom rezultata Post Hoc testa nisu utvrđene statistički značajne razlike između grupa ispitanika (nastavnika/profesora) obzirom na njihov stepen obrazovanja u percepciji tumačenja nadarenosti. Prema tome, može se konstatovati da ne postoji statistički značajna razlika u stavovima nastavnika o tumačenju iznadprosječnih postignuća (nadarenosti/sportske nadarenosti) u aktivnostima kojima se učenik bavi u odnosu na stepen obrazovanja ispitanika.

Table 7. Comparison of Significance of Differences by Level of Education (LSD Post Hoc Test)

Stepen obrazovanja / Level od education	Razlike AS / Diff AS	St. E	Sig.
Viša stručna sprema / Visoka stručna sprema / College education / University education	-,118	,123	,338
Magistar/doktor nauka / Master/PhD	-,128	,204	,533
Višoka stručna sprema / Viša stručna sprema / University education / College education	,118	,123	,338
Magistar/doktor nauka / Master/PhD	-,009	,186	,960
Magistar/doktor nauka / Viša stručna sprema / Master/PhD / College education	,128	,204	,533
Visoka stručna sprema / University education	,009	,186	,960

Legend: Differences AS - difference of arithmetic means; St. E - standard error; Sig. - statistical significance * - there is a statistically significant difference at the significance level $p < 0.05$

Considering the results of the research, it can be concluded that there is no statistically significant difference in the attitudes of teachers / professors regarding the interpretation of above-average achievements (talents / sports talents) in the activities that the student engages in by gender, workplace, age and education level of the respondents. Past research indicates that sports gifted children need to adapt a curriculum that will motivate and encourage their giftedness and values, but this does not imply isolation from a peer group of similar interests and psychophysical abilities (Cvetković - Lay, Sekulić - Majurec, 1998; Raič et al. 1998; Djordjic, 2004; Trancle and Cushion, 2006). The fact that there is very little significant research on the phenomenon of giftedness implies the need for a systematic study of this problem (Stojaković, 2009). Rajovic (2009) points out that the problem of identifying talent is, in general, a very difficult job and that a generally accepted strategy or model on the basis of which talent could be properly identified has not yet been offered. The same author believes that developing talent depends almost entirely on the proper functioning of the family, school and community (environment).

CONCLUSION

Analyzing the data obtained in this research, it can be concluded that teachers working with children in classroom teaching and physical education teachers working with children in the subject teaching have similar attitudes when it comes to the perception of the interpretation of sports-gifted/talented children-students. The results indicate that there are no statistically significant differences between teachers / professors in the perception of interpretation of sporting talent in relation to gender, working position, age and level of education. However, the main problem remains with defining the methodology for identifying gifted children, which might offer some new research into this issue.

Obviously, it is necessary to leave the framework of the current system of work that is focused on the aver-

Tabela 7. Upoređivanje značajnosti razlika obzirom na stepen obrazovanja (LSD Post Hoc testa)

Stepen obrazovanja / Level od education	Razlike AS / Diff AS	St. E	Sig.
Viša stručna sprema / Visoka stručna sprema / College education / University education	-,118	,123	,338
Magistar/doktor nauka / Master/PhD	-,128	,204	,533
Višoka stručna sprema / Viša stručna sprema / University education / College education	,118	,123	,338
Magistar/doktor nauka / Master/PhD	-,009	,186	,960
Magistar/doktor nauka / Viša stručna sprema / Master/PhD / College education	,128	,204	,533
Visoka stručna sprema / University education	,009	,186	,960

Legenda: Razlike AS - razlika aritmetičkih sredina; St. E - standardna greška; Sig. - statistička značajnost * - postoji statistički značajna razlika na nivou značajnosti $p < 0,05$

Imajući u vidu dobijene rezultate istraživanja može se konstatovati da ne postoji statistički značajna razlika u stavovima nastavnika/profesora o tumačenju iznadprosječnih postignuća (nadarenosti/sportske nadarenosti) u aktivnostima kojima se učenik bavi u odnosu na spol, radno mjesto, starosnu dob i stepen obrazovanja ispitanika. Dosadašnja istraživanja ukazuju da sportski nadarenoj djeci treba prilagoditi nastavni plan i program koji će motivisati i podsticati njihovu nadarenost i vrijednosti, ali to ne podrazumijeva izdvajanje iz vršnjačke grupe sličnih interesovanja i psihofizičkih sposobnosti (Cvetković - Lay, Sekulić - Majurec, 1998; Raič i sar. 1998; Đorđić, 2004; Trancle i Cushion, 2006). Činjenica da je kod nas vrlo malo značajnijih istraživanja fenomena nadarenosti, to nameće potrebu sistematskog proučavanja ovog problema (Stojković, 2009). Rajović (2009), ističe da je problem identifikacije nadarenosti uopšte veoma težak posao i da još uvijek nije ponuđena opšte prihvaćena strategija ili model na osnovu kojih bi se na pravi način mogla identifikovati nadarenost. Isti autor smatra da razvijanje nadarenosti gotovo u potpunosti zavisi od pravovremenog djelovanja porodice, škole i društvene zajednice (okruženja).

ZAKLJUČAK

Analizirajući dobijene podatke u ovom istraživanju, može se zaključiti da nastavnici razredne nastave koji rade sa djecom u razrednoj nastavi i profesori fizičkog vaspitanja koji rade sa djecom u predmetnoj nastavi imaju slične stavove kada je u pitanju percepcija tumačenja sportski nadarene djece-učenika. Rezultati ukazuju da između nastavnika/profesora nema statistički značajnih razlika u percepciji tumačenja sportske nadarenosti u odnosu na spol, radnu poziciju, starosnu dob i stepen obrazovanja. Međutim, ostaje glavni problem definisanja metodologije identifikacije nadarene djece, a što bi mogla ponuditi neka nova istraživanja ove problematike.

Očigledno je da treba napustiti okvire dosadašnjeg sistema rada koji je „okrenut” prosječnom učeniku i koji

age student and does not include early identification of gifted children and their better quality treatment in terms of motivation and creating better conditions for the development of psychophysical abilities.

ne obuhvata ranu identifikaciju nadarene djece i njihov kvalitetniji tretman u smislu motivacije i stvaranja boljih uslova za razvijanje psihofizičkih sposobnosti.

REFERENCES

- Adžić, D. (2011). *Darovitost i rad sa darovitim učenicima-kako teoriju prenijeti u praksu*. Život I škola, br. 25, str. 175. Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje. [in Croatian]
- Cvetković-Lay, J. (2006). *Darovito je, što ću sa sobom?*, Priručnik za obitelj, vrtić i školu. Zagreb: Alinea i Centar za poticanje darovitosti djeteta „Bistrić”. [in Croatian]
- Čoh, M. (2016). Problemi identifikacije i razvoja talenata u savremenom sportu. *SPORT - Nauka i Praksa*, Vol. 9, № 1, 2019, str. 1-10. [in Croatian]
- Čudina - Obradović, M., (1990). *Nadarenost razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Zagreb: Školska knjiga. [in Croatian]
- Čudina - Obradović, M., (1991). *Nadarenost, razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Zagreb: Školska knjiga. [in Croatian]
- Dorđić, V. (2004). Škola i sportski talenti. *Zbornik br. 10 sa Okruglog stola "Strategije podsticanja darovitosti"*, str. 134-143. Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača. [in Serbian]
- Hasagić, K. (2017). Sportski nadareni učenici i njihov prijelaz iz razredne u predmetnu nastavu u osnovnim školama. Magistarki rad. Travnik: Edukacijski fakultet. [in Croatian]
- Krulj, R., Arsić, Z., (2008). *Osnovne karakteristike i uslovi za razvoj darovitosti i kreativnosti u porodici*. Kosovska Mitrovica: Filozofski fakultet. [in Serbian]
- Malina, R. (2010). Early Sport Specialization : Roots; Effectiveness, Risks. *Current Sports*
- Raič, A., Radovanović, Đ., Maksimović, N. (1998). Školska sredina i razvojne strategije mladih sportista. *Zbornik radova 1. međunarodnog simpozijuma: Inovacije nastavnih planova i programa fizičkog vaspitanja dece i omladine*, str. 185-198. Novi Sad. [in Serbian]
- Rajović, R., (2009). *IQ deteta-briga roditelja*, Abeceda, d.o.o. Novi Sad, str. 4-12; [in Serbian]
- Renzulli, J. (1986). The three-ring conception of giftedness: a developmental model for creating
- Renzulli, J. S. (1977). *The enrichment triad model: a guide for developing defensible programs for the gifted and talented*. USA: Creative Learning Press;
- Sekulić-Majurec, A. (1998). *Darovito je, što ću s njim?*, priručnik za odgoj i obrazovanje darovite djece predškolske dobi. Zagreb: Alinea. [in Croatian]
- Stojaković, P. (2000). *Darovitost i kreativnost*. Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Republike Srpske. [in Serbian]
- Sturza-Milić, N. (2009a). Diverzifikovana nastava fizičkog vaspitanja kao osnova motoričke uspešnosti učenika. *Monografija sa međunarodnog znanstvenog skupa „Škola po mjeri“* str. 307-315. Pula, Medulin. [in Croatian]
- Sturza-Milić, N. (2009b). *Identifikacija motorički darovitih učenika mlađeg školskog uzrasta*. Vršac: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača “Mihailo Palov”. [in Serbian]
- Trancele, P., Cushion, C. (2006). Rethinking Giftedness and Talent in Sport. *Quest*, 58 (2), pp. 265-287.
- Vlahović-Štetić, V. (2005). *Daroviti učenici: teorijski pristup i primjena u školi*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja; [in Croatian]

Primljen: 19. novembar 2019. / Received: November 19, 2019
Prihvaćen: 16. decembar 2019. / Accepted: December 16, 2019